

les 4 Keukenkolder

zingen
 ✨ luisteren
 ✨ spelen
 ✨ vastleggen
 bewegen

De leerlingen herkennen in de compositie 'Keukenmuziek' allerlei keukengeluiden. Ze maken met diverse keukenmaterialen hun eigen keukenkoldercompositie.

doel De kinderen kunnen het vormprincipe herhaling in een luistervoorbeeld herkennen.

benodigd materiaal

- cd-speler
- cd 4: lvb. 15 diverse keukengeluiden
 lvb. 16 Keukenmuziek
 lvb. 17 Keukenmuziek (fragment)
- keukenmaterialen, bijvoorbeeld: fluit van fluitketel, bestek, twee deksels, glas, koekblik, vergiet (zo mogelijk meerdere exemplaren van de diverse materialen)
- kopieerblad 3 'Keukenkolder'
- blanco kaartjes, tekenmateriaal
- groot vel papier
- voor de verdieping: kopieerblad 4, twee kopjes en een lepeltje, bord en een lepeltje, twee pannendeksels, grote pan met houten lepel, twee lepels

ruimte groepslokaal

opstelling groepjes van zes kinderen

voorbereiding

- Vraag de kinderen vooraf om diverse keukenmaterialen mee te nemen of verzamel zelf keukenmaterialen met een typische klank (zie benodigd materiaal).
- Maak kopieën van kopieerblad 3 (per groepje één blad).
- Maak voor alle kinderen een kopie van kopieerblad 4.
- Leg keukenmaterialen (fluit van een fluitketel, bestek, twee deksels, drinkglas, koekblik) op een plek waar de kinderen de voorwerpen niet kunnen zien, bijvoorbeeld achter een kast.
- Beluister vooraf de luistervoorbeelden op cd. Zet de cd-speler klaar met 'diverse keukengeluiden' (lvb. 15).

kunst en cultuur

Klankkleur is een belangrijk element van muziek. Een viool klinkt anders dan een dwarsfluit ook al spelen ze dezelfde noten. Naast muziek voor de bekende instrumenten wordt er muziek geschreven met hele bijzondere klankkleuren. Een componist schrijft bijvoorbeeld materiaal dat nooit voor een instrument is bedoeld. Denk hierbij aan geluidseffecten zoals het slaan met een zweep, speciale windeffecten, het slaan op pianosnaren. Vooral de laatste honderd jaar is het belang van de klankkleur als bepalend element in muziek toegenomen. Zo zijn er stukken geschreven voor twee paar handen en een tafelblad, voor twintig auto's en voor stofzuigers. Net zoals kinderen worden gefascineerd door de klanken van materialen, zetten componisten deze materialen soms in voor opvallende composities.

In het stuk 'Sounds Menu' wordt muziek gemaakt met allerlei keukengeluiden. Zo zijn een besteklade, een wasmachine en gootsteen-geluiden te horen. Het verrassende effect treedt op als de klanken van deze materialen op een creatieve manier ritmisch worden ingezet.

inleiding**Geluidenquiz**

De keukenmaterialen liggen op de plek waar de kinderen ze niet kunnen zien (bijvoorbeeld achter een kast).

Laat de materialen één voor één klinken of maak gebruik van het luistervoorbeeld 'diverse keukengeluiden' (lvb. 15). De kinderen raden steeds wat het geluid is.

Vertel dan dat deze voorwerpen uit één ruimte van het huis komen.

Wie weet waar ze vandaan komen? (de keuken)

luistervoorbeeld 15**kern****Luisteren**

Luister met de kinderen naar 'Keukenmuziek'. Je hoort een muziekstuk dat is gemaakt met alleen maar keukengeluiden. *Welke keukenspullen hoor je?* De kinderen schrijven in groepjes zoveel mogelijk keukenmaterialen op die ze herkennen. Welk groepje hoort de meeste? Maak een lijst met de materialen op het bord.

Luister nogmaals naar de 'Keukenmuziek' en controleer met de kinderen de lijst op het bord. Veeg foute woorden weg en voeg ontbrekende woorden toe.

Niet alle geluiden zijn traceerbaar. Bijvoorbeeld het zuchtende geluid en de 'ping' aan het slot zijn lastig te herleiden tot een keukenattribuut. Bedenk met de kinderen wat voor apparaat dit kan zijn.

luistervoorbeeld 16**Keukenorkest**

Leg de meegebrachte keukenmaterialen voor de klas. Vijf kinderen kiezen een voorwerp uit en gaan op een rij voor de groep staan. Ze laten één voor één hun geluid horen. *Kun je met jouw 'instrument' nog andere geluiden maken?*

Een ander kind komt als dirigent voor het orkest staan. De dirigent wijst de geluiden die hij wil horen aan. De kinderen uit het keukenorkest spelen als ze worden aangewezen.

Herhaal dit nog een keer met een andere dirigent en een ander groepje kinderen. Praat met de kinderen over de manier waarop de muziek spannend kan worden gemaakt.

Luisteren naar herhaling

Maak groepjes van zes kinderen. Deel kopieerblad 3 uit. Neem de afbeeldingen met de kinderen door, zodat iedereen duidelijk weet wat er is afgebeeld. Luister naar 'Keukenmuziek' (fragment) (lvb. 17). Horen de kinderen welk plaatje bij welk geluid hoort?

Vervolgens knippen de kinderen de plaatjes uit. Elk kind krijgt de plaatjes van één van de geluiden. Luister vervolgens nog een keer naar de muziek.

Vertel de kinderen dat als ze hun geluid herkennen, ze een plaatje moeten neerleggen. Zo leggen de kinderen van ieder groepje tijdens het luisteren de plaatjes samen in de juiste volgorde. Controleer daarna met de kinderen de juiste volgorde en beluister eventueel nog eens de opname. De juiste volgorde is:

kraan – bestek – gootsteen
 kraan – bestek – gootsteen
 kurk uit de fles – besteklade – weglopend water
 kurk uit de fles – besteklade – weglopend water
 kraan – bestek – gootsteen
 kraan – bestek – gootsteen
 kurk uit de fles – besteklade – weglopend water
 kurk uit de fles – besteklade – weglopend water

luistervoorbeeld 17

Gesprek

Praat met de kinderen over de 'Keukenmuziek'. *Worden er geluiden herhaald? Hoe worden de geluiden herhaald? Is er een speciale volgorde?*

Benoem de herhalingen met de kinderen in luistervoorbeeld 17.

Bespreek met de kinderen hoe je geluiden kunt herhalen. *Je kunt hetzelfde geluid twee keer na elkaar spelen, maar je kunt ook van verschillende geluiden een groepje maken en dat herhalen.*

Componeren

De kinderen maken in groepjes van zes kinderen hun eigen compositie voor keukenmaterialen. Leg de verschillende materialen en de blanco kaartjes klaar. De kinderen gaan als volgt te werk:

- Eerst maakt elk kind van het eigen keukeninstrument een eenvoudige tekening.
- Daarna tekenen ze dit vijf keer over op de blanco kaartjes.
- Met het groepje maken ze een keukenmuziekcompositie door alle kaartjes in een zelf te bepalen volgorde op een groot vel papier te plakken. *Probeer net als in de keukenmuziek geluiden te herhalen.*

afsluiting

Presenteren

Hang de speelstukken op. Elk groepje presenteert zijn eigen keukenmuziek.

Bespreek de presentaties met de kinderen. *Hoe heeft deze groep de geluiden herhaald? Spelen de kinderen het speelstuk zoals het op papier staat?*

verdieping

Nog meer keukenmuziek

Deel kopieerblad 4 uit. Bespreek het speelstuk. *Welke instrumenten spelen mee in deze muziek? Hoe spelen de instrumenten deze tekens? Wat moet de dirigent doen? (Goed en op tijd aanwijzen!)*

Verdeel de kinderen in groepjes van zes. Leg de benodigde instrumenten op een aparte plek in het lokaal. In de komende dagen studeren de groepjes zelfstandig de keukenmuziek in. Aan het eind van de week presenteren de groepjes hun keukenmuziek onder leiding van de dirigent.